

OPETUSHALLITUS

Lukiodiplomi

Kuvataide

2010–2011

Määräykset ja ohjeet 2010: 13

ISSN-L 1798–887X

ISSN 1798–8888 (verkkajulkaisu)

Kuvataiteen lukiodiplomin sisältö

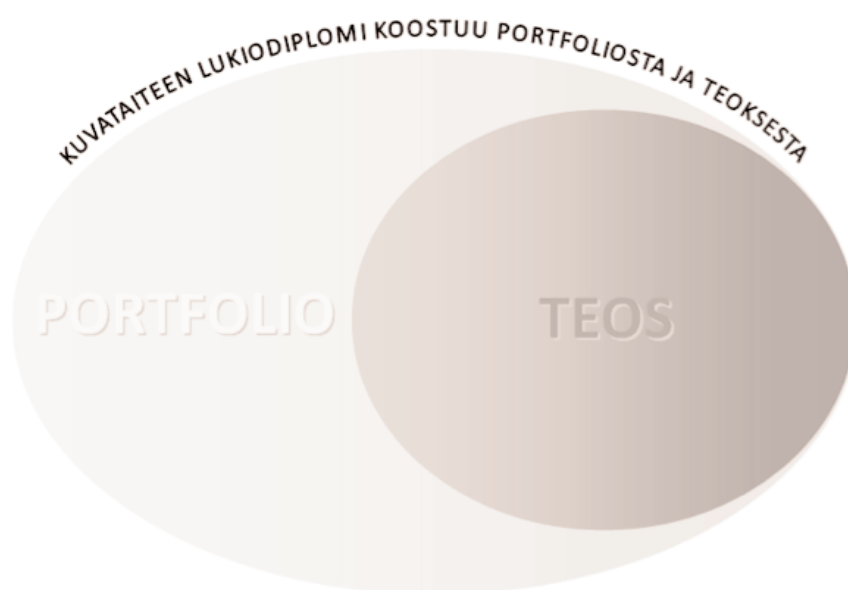
1	Lukiodiplomin muoto, rakenne ja laajuus	3
2	Lukiodiplomikurssi	3
3	Portfolio	4
4	Teos	4
5	Lukiodiplomin arviointi	5
5.1	Yleistä	5
5.2	Portfolion arvioinnin kohteet ja kriteerit	7
5.3	Teoksen arvioinnin kohteet ja kriteerit	7
5.4	Lukiodiplomin kokonaisarvioinnin kohteet ja kriteerit	7
6	Liitteet	8

1 Lukiodiplomin muoto, rakenne ja laajuus

Kuvataiteen lukiodiplomi on näyttö, joka suoritetaan itsenäisesti kuvataideopettajan valvonnassa. Lukiodiplomi toteutetaan yhden lukion soveltavan kurssin aikana. Sen suorittamiseen varataan 38 tuntia. Ennen lukiodiplomin suorittamista opiskelijalla täytyy olla suoritettuna vähintään neljä (4) lukion hyväksymää kuvataiteen kurssia.

Kuvataiteen lukiodiplomi koostuu teoksesta ja portfolioista. Lukiodiplomin tehtävävaihtoehtoja on vähintään viisi, joista opiskelija valitsee yhden. Lukiodiplomin tehtävät pohjautuvat lukion opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin kuvataiteen pakollisiin ja syventäviin kursseihin.

2 Lukiodiplomikurssi

Lukiodiplomikurssin alussa (2–3 h) opettaja jakaa ja käy opiskelijoiden kanssa läpi lukiodiplomin suorittamisen ohjeet ja vuosittaiset tehtävävaihtoehdot arviointikohteineen. Opiskelijalla on oikeus saada opettajan ohjausta näiden tuntien aikana.

Opiskelija tekee lukiodiplomikurssin aluksi työ- ja ajankäyttösuunnitelman (liite 3), josta ilmenee työn lähtökohdat, tavoitteet ja kurssin ajankäytön suunnittelu. Opiskelija antaa siitä kopion kuvataideopettajalleen. Työ- ja ajankäyttösuunnitelma liitetään portfolioon, mutta sitä ei arvioida.

Opettajan luvalla opiskelija voi tehdä tarvittaessa osan lukiodiplomistaan muussa tilassa ja/tai muuna ajankohtana kuin mikä on lukiodiplomikurssille varattu. Opettajalla on oikeus rajata opiskelijan toimintamuotoja.

Opiskelijaa suositellaan pitämään lukiodiplomikurssilla työpäiväkirjaa, jota hän hyödyntää portfolion työskentelyprosessin kuvauksessa. Työpäiväkirjaa ei jätetä arvioitavaksi.

Kuvataiteen lukiodiplomin suorittamisen voi keskeyttää. Jos opiskelija suorittaa lukiodiplomikurssin jättämättä lukiodiplomityötä arvioitavaksi, hän voi edellytysten täytyessä saada siitä hyväksytyyn kuvataiteen kurssisuorituksen. Opiskelija voi uusia kuvataiteen lukiodiplomikurssin suorittamalla kurssin uudelleen.

Kuvataiteen lukiodiplomin suorittanut opiskelija saa erillisen lukiodiplomitodistuksen lukion päättötodistuksen liitteenä. Suoritettu lukiodiplomi merkitään lukion päättötodistuksen kohtaan ”lisätiedot”. Lukion soveltavana kurssina suoritettava lukiodiplomikurssi merkitään lukion päättötodistukseen koulun opetussuunnitelman määrittelemällä tavalla.

3 Portfolio

Kuvataiteen lukiodiplomin portfolio sisältää:

- 1) Luonnoksia, kokeiluja ja tutkielmia työskentelyn eri vaiheista
- 2) Kuvausta työskentelyn etenemisestä ja mahdollisista muutoksista
- 3) Kirjallista pohdintaa ja kuvamateriaalia työskentelyyn vaikuttaneesta kuvataiteesta ja/tai visuaalisesta kulttuurista
- 4) Työskentelyprosessin ja teoksen itsearviointia
- 5) Lähdeluettelon, jossa on tiedot kaikista tekijän käyttämistä painetuista, painamattomista ja elektronisista lähteistä
- 6) Liite 3: Työ- ja ajankäyttösuunnitelma

Portfolion kirjallisessa osuudessa opiskelija osoittaa kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin tuntemustaan ja pohtii työskentelyään kuvallisen kulttuurin kentässä. Opiskelija valitsee käyttämänsä kirjallisen tyylin, tekstityypin/tyypit ja kuvamateriaalin. Kirjallinen pohdinta voi olla vaikkapa kertovaa, erittelevää tai kantaaottavaa tekstiä. Se voi olla esimerkiksi asiateksti, mielipidekirjoitus, fiktiivinen tarina, runo tai novelli.

Tekijä valitsee portfolion muodon (salkku, kirja, video, digitaalinen tallennusmedia, blogi jne). Portfolion visuaalisen asun tulee olla perusteltu suhteessa valittuun tehtävään.

4 Teos

Teoksen ideoinnin, suunnittelun ja toteutuksen tulee olla opiskelijan tekemä. Opiskelija valitsee ilmaisukeinot, materiaalit ja tekniikat asettamiensa tavoitteiden ja tehtävänannon pohjalta. Teoksen visuaaliseen muotoon vaikuttaa opiskelijan valitsema näkökulma ja toteutustapa sekä mahdollinen tehtävänannon rajaus.

Opiskelija toteuttaa teoksen valitsemallaan kuvataiteen ilmaisutavalla. Tehtävänannosta riippuen teoksen voi toteuttaa perinteisen kuvataiteen, valokuvan, graafisen suunnittelun, muotoilun, ympäristön suunnittelun, arkkitehtuurin ja nykytaiteen keinoin tai niitä yhdistellen. Nykytaiteelle ominaiseen tapaan teos voi vedota näköaistin lisäksi myös muihin aisteihin. Teos voi olla esimerkiksi installaatio, performanssi, media-, yhteisötaide- tai ympäristötaideteos. Visuaalisuuden lisäksi myös ääni, liike, tanssi, laulu, sanat ja käsitteet voivat olla osa taideteosta.

5 Lukiodiplomin arviointi

5.1 Yleistä arvioinnista

Lukiodiplomin arviointi kohdistuu portfolioon, teokseen ja niiden muodostamaan kokonaisuuteen.

Portfolion painoarvo lukiodiplomin yleisarvosanassa on puolet (1/2).

Teoksen painoarvo lukiodiplomin yleisarvosanassa on puolet (1/2).

Lukiodiplomin arviointi perustuu

- tehtäväkohtaisiin arvioinnin kohteisiin
- kaikille tehtäville yhteisiin arvioinnin kohteisiin ja kriteereihin

Lukiodiplomin arvioi lukion kuvataideopettaja ja yksi muu kuvataiteen asiantuntija. Kumpikin arvioitsija suorittaa arvioinnin ensin itsenäisesti. Arvioitsija arvioi erikseen portfolioon, teoksen sekä niiden muodostaman kokonaisuuden, kunkin asteikolla 1–5. Niiden pohjalta arvioitsija tekee itsenäisesti oman esityksensä lukiodiplomille annettavaksi yleisarvosanaksi.

Opiskelijalle annettavan lukiodiplomin yleisarvosanan arvioitsijat päättävät yhdessä seuraavalla tavalla: Arvioitsijoiden esittämistä yleisarvosanoista lasketaan keskiarvo, joka pyöristetään lähimpään kokonaislukuun/yleisarvosanaan (0,50 pyöristetään seuraavaan ylempään kokonaislukuun/yleisarvosanaan).

Arvioitsijoiden esittämistä yleisarvosanoista lasketun keskiarvon mukaan määräytyvää arvosanaa voidaan arvioinnista päättävien yhteisen harkinnan perusteella korottaa, mikäli lukiodiplomin portfolio tai teos on erityisen ansiokas.

Mikäli arvioitsijat eivät pääse yksimielisyyteen arvosanasta, rehtori määrää kolmannen arvioitsijan, joka arvioi arvioinnin ensin itsenäisesti. Kaikkien kolmen arvioitsijan esittämistä yleisarvosanoista lasketaan keskiarvo, joka pyöristetään lähimpään kokonaislukuun/yleisarvosanaan (0,50 pyöristetään seuraavaan ylempään kokonaislukuun/ yleisarvosanaan).

Lukiodiplomisuurituksista laaditaan arviointipöytäkirja, jonka kaikki arviointiin osallistuneet arvioitsijat allekirjoittavat. Arviointipöytäkirja tallennetaan lukion arkistoon.

Lukiodiplomitodistukseen merkitään lukiodiplomin yleisarvosana asteikolla 1–5 seuraavasti:

- 5 = erinomainen
- 4 = kiitettävä
- 3 = hyvä
- 2 = tyydyttävä ja
- 1 = hyväksytty.

Yleisarvosanan lisäksi lukiodiplomitodistuksen kääntöpuolella kerrotaan

- lukiodiplomin osat
- lukiodiplomitehtävän numero, lukuvuosi, tehtävän nimi
- lyhyt kuvaus opiskelijan toteuttamasta lukiodiplomista
- annetun yleisarvosanan kriteerit

Arvosanojen kriteerit on määritelty arvosanoille 5 (erinomainen), 3 (hyvä) ja 1 (hyväksytty). (Ks. 5.4 Lukiodiplomin kokonaisarvioinnin kohteet ja kriteerit.) Näi-

den määrittelyjen pohjalta arvioitsijat muodostavat arvosanoille 2 (tyydyttävä) ja 4 (kiitettävä) kokonaisarvioinnin kriteerit.

Lukiodiplomitodistukseen ei merkitä erillisiä portfolion ja teoksen arvosanoja. Todistuksen erilliset täyttöohjeet löytyvät kuvataiteen lukiodiplomin verkkosivulta.

Lukiodiplomin arvioinnin avoimuutta ja kehittämistä tukee lukiodiplominäyttely, johon voidaan liittää julkinen arviointikeskustelu. Näyttelyn ja arviointikeskustelun järjestäminen on lukioille vapaaehtoista oppilaitoksen omaa kehittämistyötä.

5.2 Portfolion arvioinnin kohteet ja kriteerit

Portfolion arvioinnin kohteet

- Kuvaus työskentelyn etenemisestä
- Kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin tuntemus
- Työskentelyprosessin ja teoksen itsearviointi
- Portfolion visuaalinen asu

Portfolion arvioinnin kriteerit

Arvosanan 5 (erinomainen) kriteerit:

- Työskentelyn kuvaus tukee erityisen hyvin valittua tehtävää, sen lähtökohtia ja tavoitteita.
- Opiskelija osoittaa kriittisyyttä, ennakkoluulottomuutta ja päämäärätietoisuutta tiedon hankinnassa ja kokeilujen tekemisessä.
- Opiskelija osoittaa erinomaista kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin tuntemusta ja liittyy työskentelynsä kuvallisen kulttuurin kenttään.
- Opiskelija arvioi monipuolisesti tekemiään valintoja, työnsä vahvuuksia ja puutteita.
- Portfolion visuaalinen asu on perusteltu, viimeistelty ja kiinnostava.

Arvosanan 3 (hyvä) kriteerit:

- Työskentelyn kuvaus tukee pääsääntöisesti valittua tehtävää, sen lähtökohtia ja tavoitteita.
- Opiskelija osoittaa jonkin verran kriittisyyttä, ennakkoluulottomuutta ja päämäärätietoisuutta tiedon hankinnassa ja kokeilujen tekemisessä.
- Opiskelija osoittaa kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin tuntemusta.
- Opiskelija arvioi vaihtelevasti tekemiään valintoja, työnsä vahvuuksia ja puutteita.

Arvosanan 1 (hyväksytty) kriteerit:

- Opiskelijan asettamat lähtökohdat, tavoitteet ja valinnat on kuvattu puutteellisesti.
- Työskentelyn kuvaus ei tue riittävästi valittua tehtävää, sen lähtökohtia ja tavoitteita.
- Opiskelija ei osoita juurikaan kriittisyyttä, ennakkoluulottomuutta ja päämäärätietoisuutta tiedon hankinnassa ja kokeilujen tekemisessä.
- Opiskelija osoittaa kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin tuntemusta hyvin vähän ja hän arvioi työskentelyään niukasti.

5.3 Teoksen arvioinnin kohteet ja kriteerit

Teoksen arvioinnin kohteet

- Teoksen kokonaisuus
- Ilmaisukeinojen, materiaalien ja tekniikoiden käyttö
- Aiheen käsittely
- Teoksen ja aiheen suhde

Teoksen arvioinnin kriteerit

Arvosanan 5 (erinomainen) kriteerit:

- Teoksessa käytetyt ilmaisukeinot, materiaalit ja tekniikat tukevat toisiaan erinomaisesti.
- Teos käsittelee aihetta kekseliäästi ja omaperäisesti.
- Teoksen kokonaisuudesta välittyvä erinomaisesti valittu aihe ja sille asetetut tavoitteet.

Arvosanan 3 (hyvä) kriteerit:

- Teos on kiinnostava kokonaisuus.
- Teoksessa käytettyjen ilmaisukeinojen, materiaalien ja tekniikoiden käyttö on sujuvaa.
- Teoksen kokonaisuudesta välittyvä hyvin valittu aihe ja sille asetetut tavoitteet.

Arvosanan 1 (hyväksytty) kriteerit:

- Teoksessa käytettyjen ilmaisukeinojen, materiaalien ja tekniikoiden käyttö ei ole sujuvaa.
- Valittu aihe ja sille asetetut tavoitteet välittyvät teoksen kokonaisuudesta heikosti.

5.4 Lukiodiplomin kokonaisarvioinnin kohteet ja kriteerit

Lukiodiplomin kokonaisarvioinnin kohteet

- Lukiodiplomin taiteellinen ja visuaalinen toteutus
- Kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin tuntemus
- Itsearviointi, prosessiajattelu ja oppiminen
- Lukiodiplomin kokonaisuus

Lukiodiplomin kokonaisarvioinnin kriteerit

Arvosanan 5 (erinomainen) kriteerit:

- Lukiodiplomin kokonaisuus kertoo tekijänsä tavoitteista.
- Lukiodiplomi muodostaa taiteellisen kokonaisuuden, jossa sisältö ja esittämismuoto tukevat toisiaan.
- Lukiodiplomi osoittaa erinomaista kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin tuntemusta.
- Opiskelija arvioi syvällisesti työskentelyprosessia ja teosta oman oppimisen näkökulmasta.
- Lukiodiplomin kokonaisuus on korkeatasoinen sekä visuaalisesti kiinnostava ja perusteltu.

Arvosanan 3 (hyvä) kriteerit:

- Lukiodiplomin kokonaisuus kertoo tekijänsä tavoitteista ja se on visuaalisesti perusteltu.
- Lukiodiplomissa on hyvää pyrkimystä taiteelliseen kokonaisuuden toteutukseen.
- Lukiodiplomi osoittaa kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin tuntemusta.
- Opiskelija arvioi työskentelyprosessia ja teosta oman oppimisen näkökulmasta.

Arvosanan 1 (hyväksytty) kriteerit:

- Lukiodiplomi ei muodosta selkeää taiteellista kokonaisuutta.
- Lukiodiplomi osoittaa kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin tuntemusta niukasti.
- Opiskelija arvioi työskentelyprosessia ja teosta oman oppimisen näkökulmasta vain vähän.

6 Liitteet

Kuvataiteen lukiodiplomin erilliset liitteet ovat:

- 1 Opiskelijan muistilista
- 2 Opettajan muistilista
- 3 Työ- ja ajankäyttösuunnitelma